

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

A bajai utcával szemközt Falcione-féle ház,
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények
intézendők és minden díjak fizetendők.

Felölös szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 ft — Félévre 4 ft — Negyedévre 2 ft.
Néptantóknak egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

A múlt és a jelen.

Írta: Ifj. Kubiss Ágoston.

I.

Talán nem választhatam volna meg méltóbban értekezésem tárgyát, mint a midőn t. olvasóim előtt esélytelenségemhez képest vázolni kívánom mindama nézeteket, melyek országoszerre keringenek s a melyek különösen hírlap-írodalomra, a szabad sajtóra, kapcsolatlanban pedig ezel magára, korunk ébredező költői szellemére vonatkoznak.

Midőn íróasztalomhoz ültem, azon elhatározással fogtam tollat kezembe, hogy most csupán csak az egyszerűség, a népszerűség hangján fogok szólni, előttem tehát azon száraz, tudományos hangulatól, mely a vezércikket különösen jellemelni szokta. Igen, ez értekezésemben csak egy általános képet, csak egy szélesebb körű vázlatot kívánok nyújtani a „Zombor és Vidéke” t. olvasóinak s így legkevésbé sem ragaszkodom ahhoz, hogy történeti adatok felsorolása által illusztrálhassam tárgyamat. De mindazonáltal lehetetlen elmulasztanom, — midőn a szabad sajtóról, a virágzó hírlap-írodalomról s az ezt csak még inkább emelő fiatal költői nemzedékekről szólok — hogy ne ecseteljen, habár csak egy pár rövid vonással is szép hazánknak, a magyar nemzet történetének azon gyászteljes napjait, midőn a szabad szellem lenyűgözve, az eszmék elfojtva, az akarat, az erő, a tehetség láncba kötve s bilincsbe verve, a zsarnokság, a censura rab-igája alatt sínlődött.

Igen, békóba volt verve ekkor minden s Pannónia nemzedékei mégis éltek. De mit ért ez élet, mely nem volt más csak küzdelem; mit ért a lét, mely csak a küzdelemnek volt élete! Ekkor még csak a múlt emlékeiből sem merithettünk vigasztalást, Atyáink dicső tettei nem az örömet, nem is az enyhét nyújtották nekünk, de könyeket, nehéz kinteljes könyeket osaltak szemünk-ből. Árpádnak, a nagy hon-alapítónk dicsőteljes alpári győzedelme nem a megnyugvás érzetével, de fájdalom-

mal, végtelen fájdalommal töltött el mindnyajunkat. — Az a nemzet — melynek elődjét nem ősmertek nagyobb hatalmat, melynek apái csak sikert, csak babért arathattak mindenütt s melyeknek útjait ragyogóan, fenségesen világította meg a győzelmi csillag — most egyszerre megtörve, tehetetlenül nézett sorsának elébe! A szólás-szabadság, mely minden nemzetnek egyedüli tulajdonát képezheti, mely talán a legdrágább kincs is, megvonatott tőle; . . . Ez volt a magyar nemzet történetének fátyollal, sőtét átláthatlan fátyollal borított nappala. Oh nem lehetett szó ekkor, fel-feltűnni vagyó ifju költői szellemekről, mert hisz a papírra vetett gondolatokat megnyirbálta, megosonkította a hajthatatlan, törhetetlen censura s magának a censura behozatalának despotismusa.

De igen voltak, férfiak; fel-feltűntek kimagasló nagy szellemek ekkor is! Ezek azonban nem a hírnévre, de nem is arra törekedtek, hogy nevüket a történetírő megörökítse, de forgatták a fegyvert a haza érdekében s követelték nagy főnhangon mindazt, a mi minden független, alkotmányos nemzetnek tulajdonát, jogát képezheti s ez: a szabadság, a testvériség és egyenlőség megadása. Igen „a nép felszabadítás, a szabad sajtó, a szabad föld, a közteljesítés és jogegyenlőség fenséges eszméi hangzottak el mindentűn.”

S valóban a mily könnyel tett szemekkel emlékezhetem meg e napokról, époly boldogsággal s kitörő öröm-érzettel idézhetem vissza emlékezetembe s válságos perceket. — Igaz ugyan, hogy elkövetkezett azon napok egyike is, midőn a nemzet fiai pártokra szakadva önönmagukkal hasonlottak meg, midőn a pusztulás véseteljes angyala irtózatossá lángoló, rettenetes véres pallókat villogtatva kezében röppent el fejünk felett, de ez volt egyttal a mély álomban szunnyadozó nemzetnek a valóra ébredése is. — Ekkor vivatott ki a szabadszólás, a sajtószabadság, ekkor lett megtörve hatalma a censura, s a magyar nemzet életének, történetének ez lesz mindig a legfonszegebb, legmagasztosabb napja!

S bár szomorúan emlékezik meg, bár reszkető ke-

zekkel jegyezte fel a történetírő a 48-as eseményeket a történelem hasábjain s bárha könnyeinkkel áztatjuk, bárha forró könnyeket hullatunk, midőn kegyelettel éltelve olvasgatjuk e sorokat, mindazonáltal, ha a történelem lapjain nem is találunk mást, ha nem is találunk magasabb példáját azon lökötő erőnek, mely a magyar nemzet fiaiban mindig honolt, a mely ereikben szüntelenül csörgedezett, buzdítva, serkentve őket nagy tettek elkövetésére, vőghévitelére: ezen egyetlen tett maga is dicsőfényrel, hervadhatlan koszorúval fődízi körül a nemzet homlokát.

1848. márczius 15-ike egy forduló pontot képezett a magyar nemzet történetében!

De talán gyöngének, erőtlennek érzem magam t. olvasóim úgy festeni önk előtt e nagy napnak emlékezetét, mint az lelkiütembe bevésődött! . . . Valahányszor emlékezetembe visszaidézem s valahányszor olvasom a történelem lapjain megörökítve, mindannyiszor utjog s utjog felsóhajtok és fájó érzélem bilincseli le minden idegemet. S minden jó hazafi úgy szintén e fájdalom velem együtt érezheti, midőn e mult napok dicsőségéről s a haza nehéz perceiről szólok.

Ez volt az az elérkezett idő, melyre a nemzet fiai már oly rég óta várakoztak. S a mint feltűntek ekkor mindentűn a nevelten felistennek, ép úgy hulltanak el egyszerre mindenütt, semmi nyomot, semmi hírt sem hagyva maguk után, mint csupán csak vérükkel, e drága szent vérrrel pecsételve meg az anya-föld minden rögét, minden porát. — Harsány trombita szó hangja rezgett meg ekkor a már úgy is kitörni készülő s forrongó kebleket. Fegyvert ragadott mindenki. Mindenki a nemzet jogát védte, minden ember csak a haza érdekében fogott kardot. Szent volt ekkor minden eszköz, a melylyel csak a szabadságot, egy független nép ez egyedüli jogát kivívni lehetett. S az egyenlőség a testvériség érzete, mintha csak a tyánok vad erejével ruházta volna a nemzet fiait: tört, támadt, rohant előre mindenki! Csak egy szó hangzott el minden ajkakon s ez volt a szent, a

A „Zombor és Vidéke” tárczája.

Fenn a hegyen.

Tul két a nap. Piros tüzoszlopából
Arany hidat ver a folyam felett.
Alant a róna páramennyezetjét
Félgöngyöli a sugáros kelet.
És fölmerülnek rózaszín ködárból
Távol faluk, tornyokkal csillogón;
Erdők közé terített tarka szőnyeg . . .
Arany kalangyák fényes abroszon.

Itt fenn a fény tisztább, a lég derültebb,
S fűszerlehet fuvall hegytől-hegyig.
A lélek itt szabadba nyitja szarnyát,
Az ég felé könnyen emelkedik.
Csügged kedélyre ütöcs iri sugall az
Ormon rezgő levelet szózata . . .
Szebb itt az ég jökeve, — busulása . . .
Nyiltabb a regg, — regésb az éjszaka.

Lenn a halandó hír után sováróg;
Versengve tör a koszoru felé,
Melynek virága holt, árnyéka sincsen
Hol megpihenna, a ki elnyeré . . .
De itt ajándokul hajt a borostyán
S szívünk enyhén mindig édest aludt . . .
Futó lugas tornácok ozipopára
Ingeny sző lombos diadalokaput.

Ott lenn az érdek sivár versenyében
Könyűt, mosolyt, a szív csalárdul ad;
A pénz jármába' nyög, zihál az ember;
Örész bilincsen eszme, indulat.
Idáig az élet vásárzajából
Nem hat föl semmi, a mi fáj vala . . .
Mi áttör a lombok neszén keresztül:
A hegylakók vig, esendülő dala.

Fáradt szívemnek réte, menedéke
E csöndes hajlék; itt a hegy felett,
Én hitvesem, lelkem jobb része, látod;

Itt nem riad meg ábránd, képzelet;
A faradt pillangók is itt pihennek,
Rajuktól a gyp, lomb: virágosak . . .
Himes hegyoldal ernyős zugolyában
Fias madárka fészke biztosabb.

Ha megkonditják lenn az esztharagot,
Távol faluk: zeng, zug nyugat, kelet.
Pásztorúty gyul a róna mely homályan;
Ragyog az ég; fény a folyam felett . . .
Lelkem magásra szálló hangot áhit
Az érzéshez, mitől szívem dobog . . .
S kis lányom ajkán fölesendül a zsoltár:
Az oly emberek nyilván boldogok . . .

Kozma László.

Az apatini bucsú.

Remélem, hogy szerkesztő ur kinevez a hírvivatok díjtalan vezetős szerkesztőjévé, ha felismeri bennem a tudósítói képességet, mely ez alkalommal nyilatkozik meg először s melynek további fejlesztése a szerkesztő ur szeszélyétől függ, t. i. ha közleményemet elfogadja, — e téreni kvalifikációm a törkölyi nővéjára emelkedik, ha pedig kizíratom a papirkosár keblére dől a kegyetlen szerkesztői utasításra: — az hanyatlis s mint ilyen, teljesen hasznavehetetlen lesz. Kétség s remény közt várom a választ, melytől tudósítói reputációm megmentése függ.*

Hiszem; ez elég bevezetésül, azért tessenek figyelni; mert következik a folytatás, mely inkább a szellemi táplálékot szomjazó közönséghez, mint a szerkesztő urhoz tartozik. (Ugy-e bár mily önhittség, hogy e szomj ellen kielégítést — én vélek nyújthatni soraimmal?)

Ha egyszerű társas összejövetelről akarnék referálni: tollamat, — illetőleg czeruzámot, mert ezzel történik a fogalmazás, az anyós s unoka egybehangzó hortyogása mellett: — eldobnám, de mert a lefolyt bucsú alkalmával egybesereglett társaságról — azaz az ezzel kapcsolatos halászságról óhajtom — a tár-

* Az ilyen kedves kis szerkesztői-lásztól magányra fogadnánk kész örömmel, kivált ha mindig oly jólelkű eszoereg, mint ezáltal. A Szerk.

czaccikkemet összeállítani: tollamat, — pardon czeruzámot, — (mely nagy mérvű szórakozottság! még mindig a lezajlott események behatása alatt nyug szegény képzeletem) mohón ragadtam kezeimhez, (nem ajkaimhoz) hogy hírlapilag is megörökítssem a nagy nap jelentőségét, mely »korszakot» alkot, de persze csak az én emlékeim történetében.

Kezdjük az utazással s annak előzményeivel. Mint állami hivatalnok leányának nem igen van fedezetem rendkívüli kiadásokra, de bízva a magas miniszteriumnak a fizetés felelőseletről vonatkozó még magasabb ígéretében, miszerint augusztus elsejétől a pótlék folyósíttatik: azon merész vágyom támadt elseje előtt, hogy elmegyek az apatini bucsúra, apának a fuvarbérhez való hozzájárulását kérve; mert zsebpénzem a fenn említett okból nincsen s azért is, mivel se nem dohanyozom, — sem pedig nem tubákozom s társaságban is megjelenni: csak minden szóközből vágyom. Eljön az epedve várt elseje, de pótlék kiutalványozás helyett a határidő lett meghosszabbítva.

Oh átkozott végzet, de kegyetlen vagy a nőnem iránt!

Mit tegyek? felvettem a végzettel szemben a keztűt s rendithetlen kártározom nagy anyagi győzelemmel végződött, a mennyiben fuvarost fogadtattam a nélkül, hogy hitelleh kellett volna fordulnom. Hétfőn reggel rózsás álmaim láncolata megszakadt, mennyiben 7 óra volt tervezve az indulás, de hát ha az ember anyóssal utazik: az indulási idő el lesz halasztva. Végre elindultunk. Az utazás nagyon kellemes volt, de esemény nélküli, — egészen a cigánytáborig, midőn is a rajkók, — illetőleg a »pubik» — egyike a megéltetés ösztönét s a mama szelid utasítását követve: a fogat után iramodott. Azt hittem, hogy versenyfutásra provokálja a fuvarost, vagy hogy csatlós-ként akar kiseríteni, — habár jogtétőkes öltözete emlékeztetett Ádám ösátyánk egyruhájára; — de midőn »kis kacsóti» öszszetűve szépen» esdőlőg fordult felénk: megértettem magas kíséretének indító okait. Megjelenése, de még inkább nyargalása — nagyon bosszantott, a mennyiben megzavart elméldékesemben s alkalmat adott a természet gyönyörködéséből eredt költői hangulatnak a durva realizmussal való találkozásra s azért az

önöség, az isteni szabadság! S a miként hangzottak el ezen szent igék, épúgy némult el egyszerre minden ajak — hazánk legkiválóbb férfiai, emberei a porba hulltak. Mint egy vakító meteor-hullás, úgy kezdetűk ők meg ezen pályaküvet s úgy veszték el a nyomtalanul, úgy tűntek, úgy enyésztek el névtelenül, mint ugyancsak ez, a végtelen semiségbe.

Oh, mily szorongva hat le keblem legmélyére e peroznek emlékezete! Mintha csak most hallanám Petőfinek koszorú, hazafias költőnk szívűből fakadó s elkéseregett szavait, midőn értesült hogy Bécs utcaíja is visszhangzanak a „szabadság” jelzától: „Hát az a bécsi német, a kit mi annyit szidalmazunk ime verit tudja ontani a szabadságer; és mi dicselkedő magyarok dünk a kálhasutban!” Egész ember lavina özönlötte el Pestnek városát. Meg volt fogalmazva a 12 pont — Irinyi József fogalmazta, — mely a nemzet jogait foglalta magában s melyet a pozsonyi kongresszusra tisztezerény aláírással ellátva kellett volna felküldeni. De nem küldetett fel! Nem könyörgött többé a nemzet az országgyűléshez, de tett magya s elérte a mit kívánt. Petőfi, Vasváry Pál, Buljovszky Gyula és Jókai Mór voltak a nép vezető férfiai. Jókai fogalmazta meg a pesti 12 pontot, meg a kiáltványt a nemzethez. Petőfi ekkor írta volt meg a „Talpra magyar”-t. S a 12 pont, mint a kiáltvány meg a „Talpra magyar” censor nélkül nyomtatott ki. A legelső tehát a szabad sajtó gyakorlatba vétele volt s a Landerer és Heckenast nyomda törte meg ez első kísérletével a censura hatalmát. A sajtónál Irinyi és még több fiatal író segédkezett. A ki az első szabad szót kiszedte, azon betűszedőt „Patekkin”-nak hitták. Az egész hatvani utca csak úgy visszhangzott Jókainak bátorító, lelkes szavaitól: „... nem! hazám fia, nem az az igazi hős, a ki tud halni a hazáért; hanem a ki élni tud a hazáért: ez az igazi hős!” (Lásd Jókai Mór „Tengerszemű Hölgy” című regényét.)

(Folyt. köv.)

Megyei s helyi hírek.

* **Városi közgyűlés tartatott** el. hó 13-án, melynek legfontosabb tárgya Császka György kulcsoi érék átírata volt, a melyben 10.000 ftos alapítvány tárgyában akként rendelkezik, hogy az árva- és zombori árvák javára kezességek. A közgyűlés közölni irat képesen veszi ezt tudomásul. Aután a szervezési szabályrendelet tárgyában leérkezett miniszteri intézmény olvasottól föl s egyben annak alapján Duchon Béla adóbeszámolóval szemlél s javadalmossal lett előtervezte. — A Stuber-Blumenthal-féle 30 ftos ösztöndíj a közgyűlés ezuttal Herold Gyula II. oszt. gymnasztának adta oda. — A szeptember 11-iki lovensny közgyűléshez 100 ftal járul a város. — A közigazgatási államotrsi lakás felújításra Ulrich Vincez vállalkozókat adott. — Színházunk a tél éviadra Rakodetz Pál színgazdagnak lett átengedve. Végül megérkezett dr. Zsvikovits György orvostudori oklevele. Több kisebb fontosságú tárgy elintézése után a rendkívüli közgyűlés a deli órában véget ért.

* **Dementi.** Lapunk 65. számában azt újságolták, hogy Horn A. kalapkereskedő öngyilkossági kísérletet kövejtett el. E hírt — most magozafókjék Apatinról vett levélben, s mi e helyreigazításnak készségeket adunk helyet.

alamizsán megtagadtam tőle. E jelenet ismétlődött jövet közben, — de most »hét pubis s két »madi» kulcsolta össze »kacsóit» — s ekkor azon gondolatra jöttem, hogy ezeket kellene felkérni küldetésig élni a »Hölgyek díjjára» igényelt összeg összegyűjtésére; mert ezeken szerény kérdésk előtt inkább megnyílni az erszény, különösen ha üres. Megérkezünk Puhács Antal erdész vendégzerelő házához s alig, hogy leterültük az uti szennyet magunkról: a távolból zenét hallok. Gongolná, hogy talán az apatini irodalmi emberek, — hozzá zsanitva a betűszedő inasokat is, ha ugyan van nyomda Apatinban, — értesülve megérkezésemről, talán szerenádét rendeznek tiszteletemre s üdvözlő beszéddel fogadnak: lázas izgalommal nyitom fel az ablakot, de ismét egy család: az ottani tüzöltök vonulnak ki testületleg saját s jól szervezett zenekaruk kíséretében, mely magyar népdalokat játszott. Családosom leverőg hatott kedélyemre, de a kitűnő ebédnél folytatott társalgás bágyadt szellemet is fellenyanyozta s igyekeztem mozgosítani nyelvetem, de csak korlatok között.

Ebéd közben egy másik zenekar játszott, egyesek előtt diszlevek hirdettek a nagy nap jelentőségét.

Ringspiel sem hiányzott és oly kegyetlen élvezetet nyújtott szédítő gyorsaságával, hogy itt-ott elhatározatom magam én is oda menni s beülni a szánkba, (nekem szánkáknak tetszett azon szárazföldi jármű), hogy elmondhassam, hogy nemcsak Mária Thérzia leányai szánkáltak nyáron; hanem én is, azok különbséggel, hogy ők közvetlen a föld színén, én meg csak felette. No de, egy csalásmé a egy füzetés felémleszt elméletileg élvező hivatalnok leányai csak nem haladhatnak egy uton.

D-rült hangulatunk azonban csak a cigányzene élvezete mellett érte el a renitjét, a mennyiben fülbemászó hangjai kedves társasági toborozat össze s megkezdődött a tánc, melyet a kis Balazs Melánia nyitott meg Mikulás bácsival, — azaz fordítva — megszervegyentve a fiatalokat, kiknek vétét nem igen hordta preszégbe a zene kivéve Joksman Aladárt, — ki fardatlan táncos — s a kisebbik Balazst. Úgy látszik, hogy a tanév befejezését a szünidőben testi kimerülés követi, mi nem csuda; mert jobban tartják őket tananyaggal, mint a tuvaros

* **Ó-Becse község** f. hó 13-án d. e. 8 órákor rendezt közgyűlést tartott alant tárgysorozattal. Tárgyak: 1. Az ottani vághóidalmi szükségesek építkezéskor beadott költségvetés. 2. Földm. miniszteri felhívás az amerikai szőlővesztők adományozása iránt. 3. Dr. Mikó Ignác indítványa a fellállítai számokelőző középiskolai alap megteremtése végett közlegelőből 500 láneczöldnek kiháttása iránt. 4. Penzügyi és joggyógyi szakosztály véleménye jelentése templomi cseleklő adandó segélyekről. 5. A község bel- és külterületen építendő nagy iskola és tanítói lakok költségvetéséről és tervrajzáról. 6. Penzügyi szakosztály véleménye jelentése a közpártmány mellé szükséges ellenőri állás megszerzéséről iránt. 7. Gazdászati szakosztály jelentése a bostánok mikénti kiadása iránt. 8. Gazdászati szakosztály jelentése csikókeret felállításáról. 9. A zarában szükséges tanterem szaporítása tárgyában kiküldött bizottság jelentése. 10. A felépítendő iskolák elődelgen elhelyezése. 11. Frenner testvérek s Mikló Gyula és fiaik kereskedők kérényei telep megnagyobbításáról. 12. Rully-Horváth Ilonának segély iránti kérény. 13. Szabó Sándor segély iránti kérény. 14. Pukovits és Eleisits közeistök kérényei fizetés-emeléséről. 15. A magyar szent korona és jelvényeinek 1853. évben történt felállításához ezen emelt templom fenntartási költségeire létesítendő alaphoz leendő hozzájárulás. 16. Megyei határozat a kémenyepörfi fizetés emelése tárgyában. 17. Megyei határozat jogyói lakber tárgyában. 18. Megyei határozat a bel- és külterületen felállítandó 3 új tanterem, tanítói lak és tanítói állomások iránt. Ezzel kapcsolatban új határozathozatal a 4-ik tanterem és tanítói lak iránt. 19. Megyei határozat 1-5 orvosi állás megerősítéséről. 20. Megyei határozat a Feszély-fel megágyelések ügyében. 21. Megyei határozat Petrovits Milán rendőrszakaszvezető fizetéselemelése iránt. 22. Előjáróság jelentése az iskolafelújítási tatarozása iránt tartott értekezésk. 23. Ellenőri értekezésk. 24. Időközben beérkezett fontosabb rendeletek és meghagyások tárgyalása.

* **Az ágost. evang.** híveinek tudomásul adatik, hogy augusztus 21-én délelőt 10 órákor az e csüzi kibérelt helyiségekbe isentisztelet fog megtartatni, melyre a tisztelt hívek ezennel meghívattak. Korossy Emil s. k. ág. ev. ut. lelkesz.

* **Népnünnepély.** Az újvidéki I. munkásegylet f. hó 20-án a gőzhajózási állomás vendéglőjének kerti helyiségeiben nagy népnünnepélyt rendez. A munkásegylet dalárda az alkalommal következő felkardalokat fogja előadni: 1. Dalárinduló Blöbnerlöt; 2. A beteg levele, népdal után férfikarra alkalmazta Kallner Ev. Janos; 3. „Hová?” Blllerlöt; 4. „Ejje!” magánkar, szövegét és zenéjét szerzette Kallner Ev. Janos. A magánkarban a következő urak működnek közre: Grűch Janos, Gross Flóop, Pus Gyula, Galizianer Armin. 5. „Zénka” szláv kar Kulaóóóó; 6. Staiherhoni lövészinduló; 7. Hordal Zöllnerlöt; 8. A munka dala Schentöl. — Lesz ott szónoklő mászás, diszlevezet, gyóservény, pályatánc stb. stb. Az ünnepély délután 8 órákor veszi kezdetét.

* **Csantavéri levelezőknek írja:** A csantavéri állomásfőnök ellen megindított vizsgálát befejezte után a magyar kir. államasvasutak Budapest-déli üzelevezetőségöl levelezők, mint a főváltó a következő végeztést kaptak: „Saját és több érdektársain nevében benyujtja és mult hó 30-án beérkezett panasz iratának elintézésöl értesítjük, miszerint az állomásfőnök felelősségre vonása mellett egyuttal intézkedünk, hogy jövőben hasonló nehezmények elö ne forduljanak.” A csantavériek tekintve főnökök ellen emelt nehez vadakat különöb elégtételt reméleik.

* **A vármegye monografai bizottságának** határozata szerint a most készülő monografia egyes részeinek megírásával a következő írők biztatnak meg: A vármegye nevérol dr. Dudás Gyula. Terület, éghajlatról Roediger Lajos. Foltanáról dr. Koch Antal. Városok és községköröl Iványi István. Népjáról dr. Ballasa József. A történelem és a közepköröl dr. Dudás Gyula. A török hódoltság és felszabadulás koráról Iványi István. A legújabb koröl Grosschmidt Gabór. Az 1848-9. évi mozgalomról dr. Thim Közsef. A gazdaság-, ipar- és kereskedelemöl Rombay Dezső. Arvizdelemöl Grosschmidt Gabór. Csatornakeröl Koch József. Róm. kath. egyháztörténeleml Erdújheily Menyherlöt. Agost. evang. és ev. egyházról Koch József és Póór József. Nép- és felsőbb oktatásról Frank István. Irodalom és sajtórol dr. Dudás Gyula. Kulturális és human intézményekről dr. Margalits Ede. Középszegűrol dr. Fleisch Adolf. Képzőművészet és regészetrol dr. Molnár István, dr. Pataj Sándor és dr. Dudás Gyula.

* **Halálözás.** Csik Jakabné szül: Demeracz Jozefa f. évi augusztus hó 12-én rövid szenvedés után elhunyt.

* **A bajai vadászatsulat** a napokban tartotta tisztújító közgyűlést. Elnök ismét Schumacher Frigyes lett. Megvá-

lastattak továbbá alelnökké Király Sándor, ügyelőzé Tury József pelytárnokká Horváth István, vadászmeztörökké Szuper Mihály és Dély Géza, vágra választmányi tagokká Bene Gyula, Radány Kálmán, Szabály Lipót és Tury Ferencz.

* **Baja város közigazgatási bizottsága** f. hó 16-án d. e. 10 órákor rendkívüli ülést tartott.

* **Hymen.** Michichs József bajai nagykereskedő eljegyezte Janiga Anna kisasszonyt, Janiga Antal szabadkai birtokosnak leányát. — Spitzer Armin bajai gyűgyfegyártlanlados és hó 15-én vezette oltárhöz Duschnitz Lujia kisasszonyt Temesvárol.

* **E'jegyzés.** Fejes Agoston ó-keri aljegyző eljegyezte Valbach Vilma k.a.-t Petrov-árol.

* **A csüzi ir. imaházának** — az első a volt eszák-kerületben — fölszentelési ünnepély mult hétfőn délután tartott meg nagy ünnepélyességek és egész környék hírosainak küldöttsége jelenlétében. Az újvidéki fővárosi megható és emelkedett hangon tartott szent beszéddel avatta fel az új imaházat, és átadta a hitközségnek. Az isteni tisztelet után lakoms következett és a hitközség — szokás szerint — megvendégelte a küldöttségi tagokat.

* **E'jegyzés.** Mészáros Lajos, féhértemplomi áll. főgymn. rendes tanár f. hó 17-én eljegyezte Gervécs Gusztáv zombori m. kir. áll. főgymn. igazgató leányát Ilka kisasszonyt.

* **Az érettségi vizsgálatok.** A vallás- és közoktatás-ügyi m. kir. miniszter a következő rendeletet intézte valamennyi tankerületi kir. főigazgatóshoz: Néhány középiskolában előfordult, hogy a tanári testület a nyolczadik osztály évrégi osztályvizsgálatait már április havában tartották meg. Minthogy ennek az eljárásnak az a következménye szolott lenni, hogy a nyolczadik osztály tananyagát vagy sebtében és nem kellő alapossgalag dolgoztatták fel a tanúrok, vagy éppen el sem végzik, — rendezem, hogy ezuttal a rendelkezésem és vezetésem alatt álló középiskolák nyolczadik osztályában az osztályvizsgálatok majus hó első felében, lehetőleg e hó közpepe felé tartassanak meg. Kelt Szepes-Mindszentén, 1892. augusztus 6-án. Graf Csáky, s. k.

* **Különös bűntetés.** Obrovácson m. hó 24-én Dornes Henrik rendőr Vukajtony Márkó napzástom rakjtakpa, a midőn ez ép egy szak burgonyát akart lopni. Knejeskő rendőrfőmester a szigorú erletlenő hatasú büntetést ez alkalommal srögének talárván, saját maga szolgálatot igazságot, s a saját büntető codez alapján sújtotta a tolvajt. Egy madzagra burgonya-koszort fűzött, ezt a tettesnek a nyakába, a burgonyaszakot hátra akasztotta, a kisbíró elővette a nagy dobos s úgy rendőrről a községen körözeltette, miközben Márkónak magának kiabálni kellett: „Igy jár aki burgonyát lop.” A büntetés végeit meg egy szigorú erkölcsi prédikációt tartott neki. A példa remélhetőleg hatni fog.

* **Véres kardpá bajt vívtak.** F. hó 12-én d. u. 4. órákor a zentan honváltkányában H. E. szig. orvos és M. J. honv. tisztelheyes. H. E. segédei voltak Z. K. honv. főhadnagy és Dr. K. J. ügyvéd. M. J. nak pedig Sz. M. huszárszázados és B. G. honv. főhadnagy harcokteltségig tartott viadalban az első hoszu menet alatt H. E. a jobb vállán és kezén könyebb sebet, mig M. I. a mellén 3 karcolást és a jobb hónalj alatt, közvetlen az ötör mellet, súlyosabb sebet kapott, melynek folyán T. I. ezredos és dr. R. M. párbaj orvosok kimondták a föltétlen harcokteltség bűntét.

* **Megszökött üzletvezető.** Brichita Mór zentai kereskedő kedden reggel nagy meglepetéssel vette észre, hogy a nagyvendéglő mellett főközfűtele, melynek üzletvezetője Dukász Gyula volt, nem nyílik meg. Miután órák hosszat hiába várt s az üzletvezető minden keresés dacára, sem lakásán, sem egyabóit fel nem találhatta, boltot lakatosnál felnyitatta s a rendőrségöl bejelentette. Dukász előtte való újjal mulatott, s hajnalban részegen a szerük közé vetődött, hol el is aludt. Itt találták meg, de a reá akadó hívásra sem akart visszatérni, sőt még ezek a városba rendőri segélyért visszatérték, Brichita és Szabadkára, innen pedig ismeretlen helyre távozott. Kocsira ólt az üzletet azonnal közgyűzőllet leltározni kezdte, ennek befejeztél fog kideríteni, hogy a szökésnek nem-e hüben kezeles vagy sikkasztás volt az oka.

* **Olosó bérlet.** Rapity (Garacr) József és Mándics Sándor rovott előéletű bajai lakosok a szekeröl szigeten dnyföldöl béreltek s a nyár kezdetöl ott is ünyasztak. A mint a cséplés ideje elérkezett, ők is hozzafogtak Titz Engelhardt csataaljai lakós mohácsi szigeten bérelt földjén a rozskerestek csépléséhez, de csak éjjelenként; ezen munkájukat oly egyesben tették, hogy a tulajdonos és munkásai addig mit sem vettek észre, míg a cséplésre nem került a sor; akkor tapasztalták, hogy a keresztrakosok felső kévi vannak meg valóságban, míg a többi kévekből a szem hiányzik, összeolvasva 500 leves rozsp égették ki és ismét a helyére tételt. A lopást bejelentette a káros a mohácsi szigeten lévő esendőrözvető s onnan Szilár József és Orosz Mihály esendőrök küldettek ki a tettesek nyomozására, ki Rapity és Mándics kunyhójánál megjelentek, hol Rapitynak mostoha kis fiát találták, ki a dnyézt őrizte. Szőlői felöl kikerdeztetvén, azt felelte, hogy atyja Sándor bácsival vett át Bajára s megmutatta azon helyet is a nádesban hová a rozspvívást öntöttek. Emllített esendőrök f. hó 6-án Bajára jöttek talalozták Rapityt és Mándicsel, kiket nyolcban letartóztatták, s minthogy a kocsiájukban üres zakokot találtak, melyekben rozskeremek is voltak, visszahozták őket Bajára; s itt a gabonakereskedők rájuk ism rtek, hogy több ízben adtak el rozst, minőlygya Rapity és Mándics a mohácsi kir. járásbírósnak átszólaltattak.

* **Ház beomlás.** Rukavina Janos szabadkai lakos megyer, utczai háza előt — saját kérelmére és megrendelésére — aszfalt já da készítéséhez fogtak. A bizottság, a niveaut megállapítvány, körül-ből 65 centiméternyit kellett a ház mentén leasni. Ezen leásás, valamint azon körölmény, hogy Rukavina, nem szalasztta azonnal a sázt, mint azt tőszomszédjai tették, és a mire ismételtet lett söt háztól napig egy hagyta a dolgot, mig nem boallt az eső és valószínűleg ez volt oka a beomlásnak. A lakókat a rendőrség rögtönit intézkedésre folyt okta ki kellett telepíteni.

* **Szörnyű halállal** mult ki Spaity Dusan lakatos tanoncz, kinek tragédiájához már a valónál nagyobb rémhíreket is kötétek azok akiknek az ilyesimben kedvök telik. Az előnyomozás adatai utat a következőköl értesülünk. F. hó 12-én este 11 órákor nyugvóra tértek. Walter Henrik földbírtokos szállásán a munkások köztök a szerencsétlen sz. Spaity Dusan is, kit végeztek egy buzakerestekkel megrakott szekér kereköl elő vitt, ott vetette meg a boldogultan magának utolsó ágyát, oly formán, hogy fejével a szekér hátsó kereköl előkötődött. Midőn a hajnali pitymalatt a munkások a hordáshoz fogták a hat órók által vonzótt szekérkerekere, mert a fiút a sötétben tán nem vették észre, keresztöl ment annak fején, hogy szörnyű halálát okozta. A vizsgálat ez ügyben már meg lett indítva. A vizsgálatat Dr. Tripolsky Janos kir. bír. aljegyző van megbíva.

Bereghy Helén.

* **Nagy türiandalom** űzte ki az ő-becei gazdaközön-séget 13-án reggel az ottani szűrés kortiban támadt tűz miatt a városból. A türiandalom jelszava a már előzőleg képviselő-testület is fölhasználta, mert a jelszavot irányból messze sejtene sem lehetett, minthogy a még asztalban állott nagy mennyiségű gabona gyűlt ki. A panik azonban csakhamar eloszlott, miután kivonultak meggyűződtek arról, miként a szűrés kertek közepén levő Németi József tulajdonát kép ző téglá-egelő körhő 5 kazal szalma égett csupán, mely ellen a csendes időben nem volt nehéz meg-olalmazni a körülötte elhelyezett nagyrétkét gabonát.

* **Kegetlen anya.** űr. Landauer Roza s abadkai lakós, ki már nappal ezelőt érkezett Gácsországból, oly kegyetlen dolgokat látott 10-12 éves fiával, hogy az egész utcában lakók felháborodnak láttára. Péntek este is, de nemcsak este, hanem egész délután kegyetlen módon vasaltatt a dote és lojogatta, míg-nem azt a szomszédok vették ki a kezéből.

* **Kedves lakó.** Fohér András szabadkai lakós panaszt emelt a rend-rendel, hogy f. hó 12-én feleségével együtt a gabonajozta menőven lakásokat kijelzartak sőt a kis kapu ajtaját is. Hazajöve a kis kapuban 1 frot találtak. Ez gyanusnak tőnőven feltűnt, leguabban a szekrényben ment, melyben 37 ft kész-pénzük volt. Nyomgyobb meglepetésükre 23 ft hiányzott. Gyanú-juk Kurai Panna lakójukra irányult, ki ellen a vizsgálat folyik. Pura tolvaj, a ki az előtte álló összeg helyett csak dézsmát, de mégis józívó, mert hagyott a gazdáknak is.

* **Vizbe fulladt.** Varga Mária bajai illetőségű 20 éves hajadon a szekési szigeten dunyit frázta. A múlt vasárnap egy kuklik görbörben megfordított és vizgatalansága folytán a vízbe fulladt; atja Varga József leuazott, kifogta leánya holtestét és Bájára szállította, hol határozati engedély mellett, f. hó 9-én temették el.

* **A bűziasí fűrdővendégek névsora** Schnapek Márta, Temesvár. Steifler Veronika, Elek. Dr. Weinberg Rozalia, ű-bece. Toth József, Nagy-Körös. Kovács Lajosné, Zenta. Terfalga Karolin, Besicza. Pless Móráné, Arad. Konstantin Anna, Belgrad. Rosenbergtini, Sz.-Tamás. Wittenberg Mária, Folya. Gerhardt Barbara, Folya. Morokzu Mária, Bukarest. Kirehknopf Anna. Felérttemplom. Kulger Éva, Szt.-Márton. Elias Izidorné, Pecska. Czilger Mária, Arad. Kaiser Lipótáné, Arad. Spinau J. T.-Severin. Schlager Malvin, Orsova. Sternberg Lugos. Bubenitsch Kiz. Komoristje, Fischer Lipótáné, Temesvár. Ungváry Fanni, Szeved. Pepsin Anna, Belgrad. Modok Sándorné, Halas. Dr. Mihajlovics Ödöné, N.-Beeskerek. Schlosser Anna, Varjas. Barucza Sándorné, Szeved. Kanyó Viktor, Temesvár. Ifj. Závody Albin, Szezsárd. Voeshing Mária, Ziezhlyalva. Bück Katarin, Monostorszeg. Georgievits A. Belgrad. Szörényi Adolf, Orsova. Györy Vilmosné, Batacsak. Lanits Aurelia, Kis-Mutnik. Gordár Ignác, Kis-Mutnik. Geramb József, Temesvár. Gorpercz Mór, Budapest. Irasy Olympia, Temesvár. Erlich Elizabeth, Kerynaja. Möller István, N.-Körös Paoris Milutin. Negotin. Slaitshauin Miléva, Belgrad. Vagner Katinka, Temesvár. Brunner Julianna, Gattaja. Kukla Rozalia, Békés-Gyula. Lövy Dobora, Békés-Gyula. Scheffernő Orosz Berta, Vajda-Hunyad. Lobonits Milosné, Száz-Sebes. Zolkievits Antonie, N.-Beeskerek. Joanovich Jánosné, Baja. Weis Jenőné és leánya, Komárom. Möller Magdolna, Nyerő. Schuhmacher Marianna, Német-Palanka. Smaisl Barbara, Diakova. Moskovitsné, Budapest. Kis-jókai Agoston Elek, Budapest. Kánya Jozsa, Temesvár. Häusler Antonné, Temesvár.

Fekete, fehér és szines damastelymeket métereken 1 ft. 40 krtól 7 ft. 75 krig (38 különböző faj-tában) szállít egész megrendel egy ólányokra, vagy egész-vegekben is postabér és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selymgyára Zürichben.** Mintak postalofordulóval küldetnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros bérletet ragasztandó. (8.)

* **A kolera.** A fővárosi tisztii főorvosi hivatalban egymást követik az intézkedések, melyekkel a kolerajárvány behurcolása esetére a fő és székváros közegészségügyi viszonyainak a legjobb állapotba helyezésével a nagyobb veszedelmet elhárítani lehet. — A legbiztosabb és leghatékatosabb óvzer orvosi tekintélyek állítása szerint a cognac. Ennek bevásárlások azonban óvatossá kell lenni s csak oly cég gyártmányát elfogadni, melynek jósága el van ismerve. Ily ezen pontból legjobban ajánljuk gróf Esterházy Géza anyagföldi gyártmányát, mely francia mód szerint, idegen anyag hozzávegyetése nélkül tiszta borból van készíve, mit eléggé bizonyít az a körülmény, hogy mindazon kiállításokon, melyeken az anyagföldi cognacgyár részt vett, a legelső kitüntetések nyerte el. Központi iroda Budapest külsővárosi-át 23.

* **Órizdunk a hamisítványoktól!!!** Opeina, Triest mellett. Öromest bizonyított, hogy Brandt Richard gyöngy-szerész svájci labdacsaival, melyeket mácsa szorulás, étvégnyáhiy, gyomorgörés, fejfájás és hasesiklás ellen használtak, a legjobb eredményeket értek el. Mind e bajok közt, melyek évek óta gyö-törtek, leginkább kínzott a szorulás, de mindnyájuknál megszabadított a svájci labdacsa s most már teljes egészségem van. Éért a svájci labdacsa (egy dobozzal 70 kr. a patikákban) mindenkinéki bizást ajánlhatom, csak arra ügyeljünk, hogy a valódi Brandt Richard-féle (fehér keresztel vörös alapon) svájci labdacsaokat kapjuk, meg, mivel már sok érteketlen a egészen hatástalan utánata létezik. Horváth Matild, (hiteltesített aláírás). — Főraktár: Buda-posten, Torók József patikája, Király-u. 12.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Több rendbeli sikasztással vádolt Kanurits Szima ő-sztápiári volt községi pészárnok elleni büntögyben f. hó 14-én volt a vég-tárgyalás a zombori kir. törvényszék előtt. Elnök: Raits Lyubomir törvényszéki bír. Szavazó bírák: Hetteshelmer Henrik és Jusits Antal bírók. A vádhatóságot Dobák Béla kir. ügyész képviselte. Vádolt védelmét Dr. Ozvetkovits Péter ügyvéd vállalta el.

Kanurits Szima ő-sztápiári volt községi pészárnok azért ke-rült a vádlottak padjára, mert a szolgabírósnak, hogy hogynem kedve kerekedett alos pészárnóvizsgálásra, s akkor kitűnt, hogy bizony közel 8000 frt hiányzik a kasszából. — A pészárnókot letörtanították vagyonát zár alá vették, ellene a vizsgálatot megindították, melynek folyamán kiderült az is, hogy a községi pészárnóhoz 3-4 embernek is volt kulcsa, hogy a kasszakulcsok egy néhányszor elvesztek, többször zombori és apatinkai lakatosok megrendelésre kulcsokat készítettek, ennek dacára csak ő került a vádlottak padjára, habár váltig tagadja büntöességét. Nem lévén kizárva annak lehetősége, hogy az elvesztett vagy utána la-

katosoknál készült kasszakulcsok egyiké, vagy másika mások kezében vannak, a községi pészárnóknak büntöességét minden kétségét kizáró-lag eddig még nem sikerült megállapítani.

A végtárgyalás ez okból egész napot igénybe vevő tanuhal-lgatás után az ügyész indítványára elhalasztott s így a büntögy ér-demébe meglehetősen medődött, de az annál termékenyebb volt jogász csodabogarabban és komikus jelenetekben, melyeket a vád-hatóság képviselője idézett elő s melyeket inkább hajlandók va-gyunk tulságos hivatalos ügybuzgóságából eredő baklövésnek min-nősíteni, mint az ügyészek a védő irányában ismert „rokonszenve” (!?) kinyilvánulásainak tekinteni.

Hja az ügyész is csak ember, s nem csoda, hogy bánja a máját, miszerint a dr. Ozvetkovits Péter ellen annak idején indí-tott fenytöl eljárás reá nézve oly csufosan végződött, a mennyiben az a delegált ügyesség feltöltlenő beszámotni indítványozta s a törvényszék már előzőleg is beszűntette, sőt az általa indított saj-tópórt is önönmagának kellett visszavonni!!

A hehez mindjárt a végtárgyalás elején vette kezdetét. Ugyan-is dr. Ozvetkovits Péter ügyvéd a végtárgyalásra magával vitte segédjét, hogy őt ott helyettesítse, ha időnként elhagyja a termet, mert rosszul érezvén magát nem akart az egész tanuhalgatás fo-lyama alatt a végtárgyalási filedt teremben maradni. — A védő tehát bejelentette a törvényszéknek, hogy rosszul léte miatt a vég-tárgyaláson elejétől végig jelen nem lehet, s hogy segédje — ki he-jergyzett ügyvédjelölt és dr. juris — őt időnként távolléte alatt helyettesítendő.

De Dobák Béla kir. ügyész, nem hiába ügyész, ő tehát tet-zésése szerint magyarázhatja a törvényt s ha tetszik neki, új jog-szokásokat is hozhat be, melyek jogszerűségeit és racionabilitását azzal hiszi elegendően bebizonyítottának, hogyha a zombori kir. ügyészre mint szaktekintélyre hivatkozik, kit tudvaleg a zom-bori ügyészségi fogházok is páratlan jogászai kapacitásnak elis-mernek.

Kezét zsebébe téve, s mellét kidüllesztve szónoki pozitúrára vágja magát s ragyogó svajdánján egész hangkésztelével iparko-dott kimutatni azt hogy büntögyben védőül csak ügyvéd szerepel-het, hivatkozott a fennálló törvények és szabályrendeletekre, — természetesen csak általánosságban, mert ilyen nem létezik, — melyeket ez tiltják s végül hivatkozik önmagára, ki ezt ellenezi. — A védő természetesen kétségbe vonta azt, hogy léteznék Magyar-országban olyan törvény vagy szabályrendelet, mely tiltaná, hogy jogtudori diplomával bíró ügyvédjelölt büntögy tárgyalásoknál hely-tesítse az ügyvédet, kinek joggyakorlaton van, hivatkozott az 1874. 34. t. cz. 15. §-ára, mely szerint a kamarai lajstomban be-jegyzett ügyvédjelölt az ügyvédet, kinek joggyakorlaton van, a bi-róságok és hatóságoknál helyettesítheti, utalt a védő továbbá a 2265/80. i. m. r. 36. b) pontjára, mely szerint a járásbírószághoz utalt vétségek és kihágások ügyében a jogtudori fokot nyert ügy-védjelölt teljesen önállóan állván, mint kész ügyvéd szerepelhet védő gyanánt, a nélkül, hogy erre nézve helyettesítési meghatal-mazásra szüksége volna.

De mindet a kir. ügyész, — ki különben eddig még soha sem tett kifogást az ügyvédjelölt helyettesítése ellen — nem tudta vagy nem akarta megérteni és bmulatos hűvel s valóban jobb úgyhez méltó buzgósággal makacsul ellenozte a helyettesítést.

A bíróság természetesen a helyettesítést elfogadta, mely vég-zés ellen az ügyész semmisségi panaszt jelentett be és bibliai böl-cességgel azt is jkvbé vetette, hogyha az eljárás megsemmisítet-tik, az eljárás költségeit a védő tartozik majd viselni.

A védő a tárgyalásnak ekkép igen vesélyeztetett komolysá-gát nem akarta egészen tönkretelni s így nem választott az ügyész e komikus kifakadására.

A végtárgyaláson jelen voltak fejesőváva nézték e beczetet, s kik nem ismerik az ügyész és ügyvéd közötti magánviszonyt, az ügyész eme eljárását tudatlanságból eredőnek tartották, de kik ismerik az ügyész nemes, a bosszútól idegenkedő (?) lelkiéletét, nagyon jól tudják, hogy nem tudatlanságból tette ezt az ügyész, hisz sokan kapacitásnak is tartják. — De nem is volt ez bosszú, hanem csak bosszantás az ügyvédnek és bíróságnak, melyet a bíróság iránti tiszteletből és a végtárgyalás önnepelességének megóvása szempontjából, oly frivolitással, mint azt az ügyész tette, űzni nem szabad. — Mert Dobák Béla nem elégedett meg eddigi a halgatóság mosolygását előidőző felszólalásával, hanem tovább ment s mindannyiszor, valahányszor a védő a teremből eltávozott, kerte azt jegyzőkönyvi venne ugyzintén ha a védő visszajött. A védő csupa udvariassággal segédkezett az ügyészeknek, időkénti tá-volmaradása pereczekét kiszámításban. — A miből aztán ad maiorem gloriam inridictionis oly jelenetek fejlődtek, hogy a je-len volt stápiáriák is jóízűt nevettek.

dr. — Hugó. —

Szerkesztői üzenetek.

Megtöröl — Apatin. Kivanságának eleget tettünk s re-méljük, hogy ezzel be fogja érni.

Ifj. K. A. Budapest. Ha az illem korlátait túl nem lépí — az oszben szivesen.

„Ténta fogyasztó” — K.-Sz.-Iván. Ki tudná a hírlapi hir-detményekben tett ajánlatokat számon tartani? Aztán meg — jobb a mi karcosunk annál a keserő szám bornál, melyet nálunk ezetnek se igen használnánk.

Irodalom.

— **Előfizetési felhívás** a „Magyar katonai közigazga-tás” című kézikönyvre a tételes törvények és rendeletek alapján; a jegyzői szigorlatra készülők, községi jegyzők, járási tisztivöl-ek és más katonagyekekkel foglalkozók számára egybeállított Balogh Károly torontálvármegyei árszékéi ülnök s a torontál-vármegyei jegyzői tanfolyam volt igazgatója és katonagyei főeladója. Azon körülmény, hogy eddig az összes katonagyei tudnivalók mintegy ismeretlenül meg csoportosítottattak, úgy hogy a katonagyegek foglalkozók egyszerűen foghatott volna kezébe oly komplett művet, mely teendőire, illetve tudnivalóira nézve teljes elméleti illetve gyakorlati útbaigazítást tartalma-

zott volna indított a fenti című munkám egybeállítására, mely-lyel némi szolgálatot kívántam tenni a magyar katonai közigaz-gatásnak.

Előfizetési ár 3 frt; bolti ár pedig 3 frt 50 kr.

Minden gyűjtő 6 előfizető után egy tiszteletpéldányt kap. Az előfizetők a művet portmentesen kapják, míg mások a postabér magok viselik.

Hogy pedig a kinyomatandó példányok tekintetében ma-gamat kellőleg tájékozhasam, kérem a t. gyűjtőket és előfize-tőket, miszerint gyűjtő illetve előfizetési izeiket hozzám (N.-Bees-kerék, megyeház) ez évi szeptember hó 15-ig beküldeni szives-vedjenek.

— **Most jelent meg, Lampel (Wodianer) könyvkereskedé-sében az e napokban kihirdetett Új Italmérsi Törvény (1892. XV. t. cz.) a törvény szövegével s terjedelmes magyarázattal (Ára 40 kr.)** Gyakorlati hasznosságát különösen kiemeli az, hogy az előbbi jövedéki törvényektől tett eltéréseké kiintéti s az új törvényben csak hivatkozott régi törvényi intézkedéseket közli. — A tájékozást nem kevésbé emelendi az is, hogy a »Előisme-rettekben» ezen jövedéki reform czéjait, feladatait, előnyeit s kifogásait, ezeken megafoglalásával is — úgy az előbbi törvény-hozásokkal szemben, a létesített újításokat s módosításokat bőven megismerteti. — Tuzetesen foglalkozik a kizárólagos italmérsi jogosultság természetének s irányszabályainak feltétegyezésével. — És a fontos kérdéseknél felhasználta a parlamentben s bizottságai-galban felmerült vitákat s különböző véleménynyilvánulásokat is.

NYILTÉR.®)

Jegyzőkönyv.

Felvételet Torzsán, 1892. augusztus 10-én Lebach Fil-löp és Löbl Rudolf urat között fenförgő becsületbeli ügyben.

Folyó hó 9-én este a torzasi kaszinóban beszédközben — Löbl ur egy kifejezéssel Lebach urat megsértette, — Lebach ur által felkerültünk az ügy rendezése végett; — folyó hó 10-én délután Löbl urat felkerestük és Lebach ur nevében lovasias elé-gételet kértünk a folyó hó 9-én este torzasi kaszinóban Lebach ur ellen tett nyilatkozatáért; — Löbl ur azt állítja, hogy nyilatkozat-ával Lebach urat sérteni nem akarta, a mit kész a kaszinóban a jelen volt társaság előtt is kijelenteni; — lovasias elégetelt nem ad. segédeket pedig meg nem nevez. K. m. fent. Hamel Adolf, Szikes Ignác, mint Lebach ur megbízottjai.

Fenti jegyzőkönyv tartalma oly élénk világot vet Löbl Ru-dolf jellemére, hogy annak esetelésével bővebben foglalkoznom felesleges. Azt hiszem a t. közönség helyesli abbeli véleményemet, ha a helyett hogy Löbl Rudolfot a helyen durva kifejezésekkel il-letném egyszerűen nyilatkozatom, hogy ily caliberű ember nyilatkozatai nem voltak és nem lehetnek már sértek senkire sem.

Torzsa, 1892. augusztus hó 10.

Lebach Filöp.

Korrupció,

vagy:
egy magyar család pusztítása.

(II. füzet.)

VI.

(Folytatás.)

Valóban ideje volna már, hogy megszabaduljon valahára Kiszács község közokirathamisító jegyzőjétől, ki népnepzús tekintetben már is csaknem oly szerepet játszott, mint a minót játszott a római diatatorság alatt Caius Verres, gyalázatos római tisztviselő, kinek a vételességig nyúló s hajmerszét gaszágait már csak a vilghírű Cicero volt képes bátorságra, ügyességgel és szónoktata erejével leleplezni.

Ha a kizsácsi jegyző kikerülhetné a reá váró 5-10 évi fogy-házat, elbizakodottságában talán fényes nappal lovakat merna lopni!!! . . . Ezelőtt egy évvel, fölmentése után, egy társaságban úgy is oda nyilatkozott már, hogy őt a fozsolgábró „gallérjánál fogva tartja Kiszácson.” Okát nem mondta meg, de én tudom azt, s ha má ennyire hajtanak üldözétekekkel a legaprobált leplezősekkbe, megmondom ezen okot is, annyival is inkább, mert ez képezi az általam ismertetett korrupció kiinduló pontját.

Ugyanis: Steltzer Frigyes, kizsácsi lelkész, 1887. évi április hó 10-én „Pánszálv világ az Alföldön” cím alatt kibocsátott rópiratán-k 60. oldalán közötté Kolozsvár Sándor fozsolgábrónak a községkehez 476/880 kiz. szám alatt intézett megkeresését, melyben elmondja a fozsolgábró, hogy a megye neki hivatalos helyiségo részére lakbért nem ad, és ezért felhívta az előjárókat, hogy a szolgábrói lakbértől községkeire eső, illetve általa kiszámított ösz-szegeket szavattassák meg a képviselő testületekkel négy évre. — A nevezett lelkész ezen megkeresésben foglaltak ezáfolatán megyei költségvetési előirányzatot kimutató, hogy a fozsolgábró magán-lakásra 300 frot és irodai helyiség lakbère fejében 127 frot kap. (!) (Akkor még Fattak községben volt a szolgábrói hivatal), Kiszács község képviselőtestülete nem szavazta meg a kért lakbérnézetletet a fozsolgábrónak, ki e miatt a lelkészre haragra gyult s annyira hez-czelte, üldözö, hogy a lelkész utójára a vármegyei urak ellen is, kik ily fozsolgábrót maguk közt megtérnek, ezikkeket írt a lapokban.

Elhez hozzájárult még az is, hogy Kiszácson a népnepzús Köszeghy válszattaly meg erőszakosan jegyzőnek a fozsolgábró, kit a legutóbbi megyei tisztújítás alkalmával qualificatio hiányai miatt eljettettek volna, ha azzal nem áll elő, hogy csak ő képes a vármegye veszedelmese elűszegé, t. i. általa azztétté kizsácsi lel-kész üldözni és megsemmisíteni. Tehát Kolozsvár ujra lett fozsol-gábró, s hogy tovább is fentarthatssa magát, heczceli a papot, a megyén pedig veri a mellét, hogy ha nem ő volna az újvidék-járis fozsolgábrója, a pap aludni sem hagyná a megyei urakat. Ugyanezt eveszezi és hirdeti a közokirathamisító jegyző is, ki — mint az első rópiratomban bebizonyítottam — azzal vádolt hamisan, hogy a lelkészszól szöveketben s kit ezért tart „gallérjánál fogva Kiszácson” a fozsolgábró. Sőt arról is suttog a hír, a miért azon-ban nem vállalom el a felelősséget, hogy Köszeghy Dezső a ki-

* Rovat alatt kölöltekérr nem vállal felelősséget a szerk.

sziesi jegyzőválasztás előtt neje hozományából 1500 forinttal megajándékozta volna a fősztaligabirót.

Kolozsvár Sándor saját rosszlelkűsége és Közszeghy Dező hazugságai alapján így informálta a vármegyét, hogy én a lelkiismeret tartok, pedig én senkivel sem szövöktem mások ellen, mert bekeszerető ember vagyok, eddig őrös óráimban morális elbeszéléseket és költeményeket írtam. Hogy most rópiratokat gyártok, annak a fősztaligabiró az oka. De most is egyedül szövöktem magam és igazság a legnagyobb ellenségem a gazság; más ezélem nincs, mint az, hogy figyelem ügyem igazságos megoldást nyerjen és én kárpótolva legyek a buk veszességéért, nemkülönben hogy a bukások megkapják méltó büntetésüket. Elvtársam nem a kizsácsi lelkész, hanem ezen közmondás: Aide toi te ciel t'aidera. (Ma holnap francziál kell beszélnem, hogy a kizsácsi jegyző ne szeressen ellenem ismét hamis tanukat). Hogy szeretem a békét, mutatja az is, hogy hivatalomtól való megfosztásom után tünni kezdtem a rajtam elkövetett igazságtalanságot: tönkre tett s nyomorhoz nem szokott családomat az Újvidék városnál felfüggesztésem után **sz** év múlva nyert díjnyokoskodásomból panasz nélkül tartottam fenn, remélvén, hogy itt elismert képességem és szorgalmam alapján a hivatalban előléptettem, s rövid idő múlva oly állást nyerek, mely főler a kizsácsi aljegyzőséggel; de mivel itt sem hagynak békét, hanem még minden vad alá helyezés nélkül és teljesen ártatlan végtárgyalásra idéznek, mi csak ronjta a híremet és előrehaladásomat: elköltém magamban, hogy nem tágitok a kizsácsi ügyben. Nekem Kizsácson holnapig van állásom, s mivel alkotmányos államban élek, azt hiszem, hogy erőszakkal sem lehet engem jogomtól megfosztani. Engem Bácskához jegyzői oklevelem, állásom, anyagi károm köt. Csongrád megyében is tettem jegyzői vizsgát. De hogy menjek oda a Bacsmege által homlokomba ütött hamis bélyeggel? ott lehetetlennek is tartanak azt, a mit itt velem tettek; azután én már nem vagyok 20 éves, hogy ráérjek képességemnek megfelelő állás után évekig várni; de másrészt ilyen körülmények között gyáván nem hátrálhatok meg. Itt van a küzdő.

Ha Bács-Bodroghmege urai végrehajtották volna azon tervekét, mely szerint a műveltség magas színvonalán álló Csopor Gyula palánki fősztaligabirót (l. a „Magyar írók élete és munkái” II. köt. 3. füz. 447. lapját) rá akarták bírni, hogy fogadjja el az újvidéki fősztaligabirói járás főnökségét s ha ezt megelőzőleg Sándor Béla főispán ur meghívta volna magához Kolozsvár Sándor fősztaligabirót „házi szabónak”: nem lett volna a megyében a kizsácsi viszonyok miatt oly nagy hecc, mert az újvidéki járásban béke uralkodott volna; Közszeghy visszaéléseinek fölfedezése miatt nem lettem volna hivatalomtól megfosztva, sőt Csopor ur keze alatt ma már jegyző lettem volna s most nem üldöznenék a vármegye urai annyira, mint hajdan ugyancsak megyei urak Rab Rábit, kit igazság kimondásáért börtönbe is vetettek. De hát még nem estünk túl mindenben... A végzet igazságos szokott lenni, s Kolozsvár Sándor, ha szabólegény is, talán még sem mehet rakmódjára hátrafelé egészen Rab Rábi korszakáig a mai alkotmányos világban?

Újvidéken, 1892. évi augusztus hóban.
Bányász Mihály,
volt polgári iskolai és gym. tanár s Kizsacs közszeghy az igazság győzelméig hivatalától megfosztott okl. aljegyzője.

Jegyzet. A fentebbi élezzel egy év óta tartoztam a fősztaligabirónak, ki a múlt nyáron vizsgálati jegyzővébe azt is fölötte, miszerint a vármegye kizsácsi okra, t. i. a potronok kizsácsi bíró egy bögje el magát 1891. évi július hó 4-iki kihatalgatók, hogy a közokirathamistó Közszeghy m. radjon csak jegyző s én menjek el „kiszirónak” (!) És a parasztiözre maga a fősztaligabiró tantotta ki a korumpált s az egész közszeghy által gyűlölt kizsácsi bíró. — Ugyancsak a fősztaligabiró ellen való tüntetésből írtam neven után viselt tanári rangomat.

Hm! A fohagyamból fölszerpedett fősztaligabiró legfőbb egy rosszias szabótléval tüntethetne. Közszeghy meg azzal, hogy kocsi letére híres közokirathamistó nótárius lett. Hogy is bírta közük művelt ember maradni, mikor csupa neveltelenségből is az egyik kopott ostornyéllé üti, a másik pedig rosszias tövel szurkálja?

(Vége.) Keszegsiczky Janó, kisziró.

Hirdetések.

Kereskedelmi tanintézet Nagyváradon.

A budapesti kereskedelmi akadémiával azonos berendezésű, egyenrangú és jogu kereskedelmi szakiskola. A III. évfolyamból **Végzett tanulók** a tanintézet igazgatósága által előrangú árúüzletekben, pénz, biztosítási, forgalmi, iparvállalatoknál azonnal elhelyezkedni nyerne, s mint könyvelők, levelezők stb. alkalmazást nyerne.

Az 1889. évi védőörvény alapján **egy éves önkéntes-ségi jogosultsággal** bírnak.

Kiváló tanerők, kitünő berendezés, állami felügyeleti biztosítékai a tanintézet sikeres működésének.

Evi értesítővel, prospektusokkal kívántra készséggel szolgál s megkeresésekre szívesen válaszol.

Nagyvárad, 1892. július hóban.
Propper N. János igazgató.

Feltűnően

Kedvező eredményt érhetni el férfi elgyengülésnél a es. k. szab. potentator alkalmazása mellett, biztosítva van ártalmatlan kellemes gyógyszered izgatás nélkül. A legkitűnőbb tanerők bizonyítványai, a legmegelőzőbb orvosi ajánlások s ezer köszönő levél a meggyógyultaktól. Pósti székfűtés s elemosztatás a legdiszkrét módján. **Dr. Altmann Károly, Bécs, VII. Máriahilferstrasse Gr. 70.** Prospektusok kívántra ingyen s bementve köldetnek meg.

Cognac-quint-kivonat.

Védjegy a cognac-quint-kivonat számára.

Kitünő, egészséges és tartalmas cognac pillanatot alatti kóstítására, mely a valódi fraucezia cognacotl semmiben sem különbözik, ajánlom a jónak bizonyult különlegességét.

Ára 1 kilónak (előg 100 liter cognac készítésére) 16 frt o. e. Készítési utasítás ingyen mellékeltek. Legjobb sikerért és egészséges gyártmányért keszekedem.

SPIRITUSZ MEGTAKARÍTÁS

Érhető el felölmulhatlan pálinka-erősítő-kivonatom által; ez az italoknak kellemes, erőteljes ízet ad és csakis nálam kapható. Ára kilónként 3 frt 50 kr. (600—1000 literre) használati utasítással együtt.

E különlegességeken kívül ajánlom még valamennyi essenzálmat, rum, szilvapálinka, törköly, fűkeserű, valamint a létező likörök, szeszitalok, cezet és borezet készítésére felölmulhatlan minőségben. Készítési utasítások ingyen mellékeltek.

Arjegyzők ingyen.

Egészséges gyártmányokért keszekedő vállalak.

Pollák Károly Fülöp

essenzia-különlegességek gyára Prágában.
(Tisztes képviselők kerestetnek.)

Epilepsia (eskór)

visszaelés nélkül

GYÓGYITHATÓ.

A tudomány eme csodás sikere er alkalommal bebizonyult.

Bővebb értesítést ad levélpóstabélyeg beküldése mellett

„OFFICE SANITAS” PARIS

30 Faubourg Montmartre.

Hibázhatlanul

segít a

Fink Ottó-féle

SAMSON.

Az egyedüli szer a fej és szakállhaj növesére. A haj kihullása ellen. Korpa és fejbetegek ellen. Ideges fejfájás ellen. Teljes keszekedő. Székfűtés a szabadalom-tulajdonos által.

Fink Ottó Bécs, III., Fasanggasse 47.
Árustók kerestetnek. — Prospektus ingyen.

Mint legjobb óvszer

CHOLERA

ellen már az 1886-ik évi cholera járvány idejében orvosi tekintélyek által a legrégibb és legjobb híreknék örvendő gróf Keglevich István-féle promontori

COGNAC

sikeresen használtott. Cognacunk vízzel vagy savanyú vízzel vegyítve kitünő egészséges élvezeti ital. Az összes kiállításokon, melyeken versenyztünk.

*** és ****

kognac-jaink csakis legmagasabb kitüntéseket nyertek. Figyelmeztetjük a t. cz. vevő közönséget, hogy cognac-unk utóbbi időben hamisították, miert is a vételnél óvatosságra intjük, különösen tartozkodják ama cognac bevásárlásától, melyet szédelő módon ajánlanak. — eredeti töltésű palackjaink mindenütt kaphatók.

A gróf KEGLEVICH ISTVÁN-féle promontori cognac- és borszeszgyár igazgatósága.

A ki lakását minden férgekötöl tisztán tartani akarja, ne használjon mást, mint a sok éven ismert **Tirgram-készítményeket** és pedig:

Tirgram-tinktúra

poloskák és azok petéinek gyökeres kiirtására, palackokban 20, 40 és 60 kr. l. lit. palackokkal 2.50.

Tirgram-por

svábok, muszkák, balhák és minden növényférg ellen 15—30 kr. dobozban.

TIRGRAM-EXCITE

méregtelen szer patkányok és egerek elpusztítására, ára dobozban 1 frt. Kapható minden vegyes-, festék-, fűszer-, gyógyszer-tár- és gyógyszer-üzletekben.

Főraktár: Tirgram-társaság Bpest, Wurm-utca 5. Zomborban kapható: Hay testvéreknél.

TIRGRAM utánzásoktól óvakodjunk.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legelőbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS”

a mely az új évvel immár 26-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatosága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tetek népszerűvé. A kormánykörében előforduló eseményekről az „Egyetértés” olvasói értesülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgyalásokról a leg részletebb tárgyalások hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közli. Barmely parthoz tartozék is a képviselő, beszéde az „Egyetértés”-ben a legrészletesebben közöltek. Ez az óriási terjedelmű lap egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodalmi célt szolgál, mert naponként megtalálja benne a család, a hályvilág a maga szepirodalmi olvasmányát a világirodalom legkitünőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárcázásokat legjobbt íróinktól, divattudósítást Párisból stb., ugy, hogy nincs szepirodalmi lap, mely az „Egyetértés”-nek e rovatival a versenyt kiállthatna.

S ez el szemben ott van az „Egyetértés”-nek oldalsokra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólértsétség tekintetében utolérhetetlenek van elismerve a magyarságtóiban. Egyik legfőbb érdeme az „Egyetértés”-nek, hogy az események ösmertetése körül soha semminemű tekintetből sem hagyta magát befolyásolni, s mint teljesen független lap fölöté áll minden pártérdeknék és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításaink is mindenkor a pártkitetetlen felülemelkedő részrehajlatlanság szerzte meg a közölsmerést, mely abban nyilvánul, hogy az „Egyetértés” olvasói között minden pártból találunk híveket.

Az „Egyetértés” gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés” kereskedelmi s tözsedői tudósításainak bőségével a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. — A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évized óta tudja már, hogy az „Egyetértés”-ben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az „Egyetértés” ma már nélkülözhetlenné vált, mint a hazai kereskedelmi-, ipar- és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezérlapja. Üzleti dolgokban az „Egyetértés” a legjobban informált lap Magyarországon.

A rendes rovatokban s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közölt bő tudósításokon kívül végre csak az „Egyetértés” 3 speciális rovatát említhetjük meg, melyek országos híre tetek szert Ezek az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mindgyike egy-egy szaklapot képes pótolni. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az

„EGYETÉRTÉS”-re

melynek előfizetési ára: egy hóra 1 frt 50 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalába küldendők. Mutatványzámoktól a kiadóhivatalt ingyen és bementve küld.

Az „Egyetértés” felelős szerkesztője és kiadó-tulajdonosa:

CSÁVOLSZKY LAJOS.

Az „Egyetértés” kiadóhivatala:
Dalszínház-utca 1. szám.
(Az operaházal szemben)